

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«30» серпня 2024 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 2 (ВКЗП 2.1.2.) «МІЖНАРОДНЕ МОРСЬКЕ ПРАВО»

Освітньо-професійна програма

Міжнародне право

Спеціальність

293 Міжнародне право

Факультет

Економіко-правовий

2024 – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне морське право» для здобувачів вищої освіти ОПП «Міжнародне право» спеціальності 293 «Міжнародне право» (галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»).

Розробник:

Волік Вячеслав Вікторович, професор кафедри права МДУ, доктор юридичних наук, професор

© Волік В.В., 2024

© Маріупольський державний університет, 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u>	Обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки	
Семестрових модулів – 1	ОПП «Міжнародне право» <u>293 «Міжнародне право»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат		Семестр	
Загальна кількість годин: – 90 год.		I-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський) рівень</u> Ступінь вищої освіти: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		10 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Самостійна робота	
		54 год.	
Індивідуальні завдання:			
16 год.			
		Вид контролю: Залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних годин до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми здобуття вищої освіти – 20 (28%) / 70 (72%)
для заочної форми здобуття вищої освіти – -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни:

а) *науково-юридична* – закласти та сформуванати у здобувачів вищої освіти знання з насущних проблем міжнародного морського права, норм та інститутів міжнародного морського права, а також дати чітке сучасне уявлення що ми розуміємо під такими правовими категоріями як «морські простори», «міжнародні урядові та неурядові організації в розвитку морського права», «безпека мореплавства», «охорона морського середовища» та ін., а також їх зміст та їх дискусійні різновиди. Науково-юридичною метою є також формування системи національного морського права, яка стане близькою до потреб і запитів людей, а головним пріоритетом її діяльності буде служіння народові, національним інтересам. Ця система буде підконтрольною народові, прозорою, побудованою на наукових принципах.

б) *загальноосвітня* – сприяти становленню сучасного всебічно-розвинутого висококваліфікованого фахівця-юриста, здатного на достатньому рівні репрезентувати органи та установи у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадянами, глибоко формувати та розвивати правові знання здобувачів вищої освіти, уміння розгорнуто аналізувати нормативно-правові акти та інші законодавчі та відомчі документи; виробляти високопрофесійні актуальні навички самостійного аналізу відповідних правових явищ, умінь застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації; виробляти настанови на оволодіння професійними вміннями та навичками;

в) *виховна* – формувати ціннісні орієнтири здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати в майбутніх науковців максимально високий рівень правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

Завдання навчальної дисципліни:

1) засвоєння основних сучасних теоретико-правових положень, що стосуються:

- ознайомити здобувачів з основними поняттями та категоріями міжнародного морського права;
- ознайомити з особливостями джерел міжнародного морського права;
- сформуванати систему знань про різні правові режими морських просторів;
- ознайомити з практикою розгляду та вирішення міжнародних морських спорів.

2) вирішення професійних завдань з урахуванням останніх досягнень науки;

3) володіння основними професійними компетенціями з міжнародного морського права, зокрема:

- основні категорії і поняття морського права, його принцип, форми і методи;
- систему правового регулювання морського права;
- основні міжнародно-правові акти, що регулюють діяльність держав у Світовому океані, складові правові рамки співробітництва держав у сфері мореплавства;
- зміст базових інститутів міжнародного морського права, їх ролі в попередженні конфліктів
- між державами у зв'язку з діяльністю у Світовому океані;
- основні правові режими морських просторів;
- основні міжнародно-правові механізми розв'язання морських суперечок.
- системно застосовувати міжнародно-правові джерела міжнародного морського права для регулювання морських відносин держав, у тому числі і у випадках, коли такі відносини регулюються нормами декількох галузей міжнародного права;
- виявляти реальні міжнародно-правові позиції держав в галузі морської діяльності;
- оцінювати співвідношення норм міжнародного морського права та національного морського законодавства стосовно до конкретних питань морської діяльності;

- самостійно вивчати нові юридичні питання, що виникають у зв'язку із сучасною морською діяльністю, та обґрунтовувати запропоновані рішення морської проблеми предметними посиланнями на застосовані норми морського права;
- обговорити зміст міжнародно-правові джерел та літератури з морського права;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення та розв'язання проблем у сфері суспільних відносин в сфері міжнародного морського права;
- розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань міжнародного морського права;
- здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з міжнародного морського права.

4) у консультативній діяльності:

- надання допомоги та консультації здобувачів вищої освіти з практичних питань міжнародного морського права.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – вибіркова компонента з циклу дисциплін загальної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни відбувається на основі отриманих знань та навичок за першим (бакалаврським) та за другим (магістерським) рівнями вищої освіти та з наступних навчальних дисциплін: «Міжнародне транспортне право», «Міжнародне приватне право», «Основи наукових досліджень», «Судові системи і порівняльне судове право», «Порівняльне адміністративне право», «Міжнародно-правові механізми захисту прав людини», «Страхове право», «Право ЄС в сфері юстиції та внутрішніх справ».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS є вибірковою компонентою загальної підготовки.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, здійснювати юридичний аналіз питань правового характеру у сфері міжнародних відносин та відносин з іноземним елементом або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних механізмів міжнародно-правового регулювання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1). Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК2). Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК3). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК5). Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК9).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Уміння вести дипломатичне та ділове листування, працювати з міжнародними документами: договорами, актами міжнародних організацій тощо, аналізувати їхній характер і юридичний статус, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами (СК9). Уміння здійснювати ефективну комунікацію в мультикультурному середовищі (українською та іноземною мовою) (СК11).

	<p>Уміння розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права (СК13).</p> <p>Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі (СК14).</p>
Результати навчання	<p>Демонструвати стійке розуміння національного та міжнародного права з питань цивільно-правових, кримінально-правових, трудових, земельних та інших відносин (РН7).</p> <p>Застосовувати набуті теоретичні знання при здійсненні аналізу юридичних ситуацій (РН14).</p> <p>Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і нефахівців у сфері юридичної діяльності (РН16).</p> <p>Вміти вести діловодство, ділову переписку ділову бесіду у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики та своєчасно виправляти помилки, допущені в роботі (РН20).</p> <p>Визначати шляхи підвищення ефективності правової роботи та здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності (РН21).</p>

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «МІЖНАРОДНЕ МОРСЬКЕ ПРАВО»

Тема 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ПРИНЦИПИ ТА ДЖЕРЕЛА МОРСЬКОГО ПРАВА

Значення Світового океану в умовах економічного розвитку, подолання світової економічної кризи та глобалізації. Поняття та предмет морського права. Етапи кодифікації та розвитку морського права. Основні принципи морського права. Джерела морського права. Норми та функції морського права. Методи морського права. Структура морського права. Морське право: наука та навчальна дисципліна.

Література:

- 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.
- 2) Волік В. В., Кутьїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.
- 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.
- 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.
- 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.
- 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.
- 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.
- 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 9) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 10) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 11) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 12) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 13) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 14) Restatment of the Lawr of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 15) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 16) Sibert M. Traite de droit international public.P.,1951, т. 1,p. 739.
- 17) Stoljar S.J. The Law of Agency. –L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 18) Svensk forfattningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.

- 19) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 20) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 21) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 22) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.
- 23) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 24) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 25) Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 23. – Ст. 1335.
- 26) Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики 1980 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 921.
- 27) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 28) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 29) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 30) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 31) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

Тема 2. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МОРСЬКИХ ПРОСТОРІВ, ПЕРЕБУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ В НИХ

Сучасна класифікація морських просторів. Правовий статус територіального моря. Правовий статус відкритого моря. Правовий статус архіпелажних вод. Правовий статус прилеглої зони. Правовий статус виключної економічної зони. Правовий статус внутрішніх морських вод. Правовий статус континентального шельфу. Правовий статус Міжнародного району морського дна. Правовий статус Арктики. Правовий статус Антарктики. Правовий статус міжнародних проток. Правовий статус міжнародних каналів. Правовий статус міжнародних рік. Правовий статус замкнених та напівзамкнених морів. Правовий статус заток. Правовий статус Азовського моря та Керченської протоки.

Література:

- 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.
- 2) Волік В. В., Кутьїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.
- 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.

- 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.
- 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.
- 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.
- 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.
- 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 9) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 10) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 11) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 12) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 13) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 14) Restatment of the Lawr of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 15) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 16) Sibert M. Traite de droit international public.P.,1951, т. 1,p. 739.
- 17) Stoljar S.J. The Law of Agency. – L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 18) Svensk forfattningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.
- 19) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 20) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 21) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 22) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.
- 23) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 24) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 25) Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 23. – Ст. 1335.
- 26) Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики 1980 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 921.
- 27) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 28) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 29) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 30) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 31) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

Тема 3. МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ ТА НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ В РОЗВИТКУ МОРСЬКОГО ПРАВА

Правовий статус Міжнародної морської організації: історія створення, основні напрямки діяльності та повноваження. Міжнародний орган з морського дна. Комісія з границь континентального шельфу. Міжурядова океанографічна комісія ЮНЕСКО. Міжнародна організація морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ). Дунайська комісія. Неурядові морські організації: визначення, статус.

Література

- 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.
- 2) Волік В. В., Кутьїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.
- 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.
- 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.
- 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.
- 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.
- 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.
- 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 9) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 10) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 11) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 12) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 13) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 14) Restatment of the Lawr of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 15) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 16) Sibert M. Traite de droit international public.,1951, т. 1,p. 739.
- 17) Stoljar S.J. The Law of Agency. –L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 18) Svensk forfatningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.
- 19) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 20) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 21) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 22) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.

- 23) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 24) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 25) Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 23. – Ст. 1335.
- 26) Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики 1980 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 921.
- 27) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 28) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 29) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 30) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 31) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

Тема 4. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ МОРЕПЛАВСТВА

Міжнародно-правова система забезпечення безпеки мореплавства: основні міжнародно-правові акти. Навігаційні правила забезпечення безпеки мореплавства. Технічні правила забезпечення безпеки мореплавства. Експлуатаційні правила забезпечення безпеки мореплавства. Піратство та тероризм на морі. Система забезпечення безпеки мореплавства в Україні. Лоцманське проведення. Система регулювання руху суден.

Література

- 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.
- 2) Волік В. В., Кутьїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.
- 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.
- 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.
- 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.
- 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.
- 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.

- 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 9) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 10) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 11) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 12) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 13) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 14) Restatment of the Lawr of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 15) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 16) Sibert M. Traite de droit international public.,1951, т. 1,p. 739.
- 17) Stoljar S.J. The Law of Agency. –L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 18) Svensk forfatningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.
- 19) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 20) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 21) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 22) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.
- 23) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 24) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 25) Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 23. – Ст. 1335.
- 26) Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики 1980 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 921.
- 27) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 28) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 29) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 30) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 31) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

Тема 5. ПРАВОВА ОХОРОНА МОРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Загальний стан проблеми запобігання забрудненню моря з суден. Міжнародно-правове забезпечення запобігання забрудненню моря з суден. Регіональні угоди в галузі захисту та збереження морського середовища. Національна правова база України щодо захисту, збереження та попередження забруднення морського середовища.

Література:

- 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м.

- Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.
- 2) Волік В. В., Кутьїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.
- 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.
- 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.
- 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.
- 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.
- 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.
- 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 9) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 10) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 11) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 12) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 13) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 14) Restatment of the Lawr of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 15) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 16) Sibert M. Traite de droit international public.P.,1951, т. 1,p. 739.
- 17) Stoljar S.J. The Law of Agency. – L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 18) Svensk forfattningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.
- 19) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 20) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 21) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 22) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.
- 23) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 24) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 25) Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 23. – Ст. 1335.
- 26) Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики 1980 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 921.
- 27) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.

- 28) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 29) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 30) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 31) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

Тема 6. ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПУБЛІЧНИХ МОРСЬКИХ СПОРІВ

Поняття міжнародного публічного морського спору. Арбітражні засоби вирішення міжнародних публічних морських спорів. Судові засоби вирішення міжнародних публічних морських спорів. Міжнародний трибунал з морського права.

Література:

- 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.
- 2) Волік В. В., Кутьїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.
- 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.
- 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.
- 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.
- 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.
- 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.
- 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 9) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 10) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 11) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 12) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 13) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 14) Restatment of the Lawr of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 15) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 16) Sibert M. Traite de droit international public.,1951, т. 1,p. 739.

- 17) Stoljar S.J. The Law of Agency. – L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 18) Svensk forfatningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.
- 19) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 20) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 21) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 22) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.
- 23) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 24) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 25) Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 23. – Ст. 1335.
- 26) Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики 1980 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 921.
- 27) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 28) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 29) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 30) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 31) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

Тема 7. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ. НАДЗВИЧАЙНІ МОРСЬКІ ПОДІЇ.

Поняття морського страхування. Страховий поліс. Абандон. Загальна аварія. Поняття про загальну аварію. Поняття окремої (незагальної) аварії. Зіткнення суден. Відшкодування збитків від зіткнення суден. Затримання і арешт морських суден. Відшкодування збитків від забруднення морського середовища. Морські протести.

Література:

- 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.
- 2) Волік В. В., Кутьїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.
- 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.
- 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.
- 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.

- 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.
- 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.
- 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 9) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 10) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 11) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 12) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 13) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 14) Restatment of the Lawr of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 15) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 16) Sibert M. Traite de droit international public.P.,1951, т. 1,p. 739.
- 17) Stoljar S.J. The Law of Agency. – L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 18) Svensk forfattningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.
- 19) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 20) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 21) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 22) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.
- 23) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 24) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 25) Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 23. – Ст. 1335.
- 26) Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики 1980 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 921.
- 27) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 28) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 29) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 30) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 31) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усьо го	у тому числі			
		л.	п.	с.р.	інд.		л.	п.	с.р.	інд.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.										
Тема 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ПРИНЦИПИ ТА ДЖЕРЕЛА МОРСЬКОГО ПРАВА	15	2	2	8	3					
Тема 2. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МОРСЬКИХ ПРОСТОРІВ, ПЕРЕБУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ В НИХ	15	2	2	8	3					
Тема 3. МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ ТА НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ В РОЗВИТКУ МОРСЬКОГО ПРАВА	14	2	2	8	2					
Тема 4. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ МОРЕ-ПЛАВСТВА	12	1	1	8	2					
Тема 5. ПРАВОВА ОХОРОНА МОРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА	12	1	1	8	2					
Тема 6. ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПУБЛІЧНИХ МОРСЬКИХ СПОРІВ	11	1	1	7	2					
Тема 7. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ. НАДЗВИЧАЙНІ МОРСЬКІ ПОДІЇ.	11	1	1	7	2					
Усього годин:	90	10	10	54	16					

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять (аудиторні заняття)

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин		Результати навчання (РН) за ОП
			денна форма	заочна форма	
1.	<p>Тема 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ПРИНЦИПИ ТА ДЖЕРЕЛА МОРСЬКОГО ПРАВА. Значення Світового океану в умовах економічного розвитку, подолання світової економічної кризи та глобалізації. Поняття та предмет морського права. Етапи кодифікації та розвитку морського права. Основні принципи морського права. Джерела морського права. Норми та функції морського права. Методи морського права. Структура морського права. Морське право: наука та навчальна дисципліна.</p> <p style="text-align: center;">Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76-81. 2) Волік В. В., Кутяїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p. 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p. 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с. 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40. 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548. 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492. 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307. 9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871. 10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952. 	Визначити правову природу міжнародного морського права, роль та основні його характеристики. Відокремити «наука» та «навчальна дисципліна» морського права. Розглянути сучасне бачення та перспективи розвитку морського права. Висвітлити тенденції щодо кодифікації міжнародного морського права.	2		РН7, РН14, РН16, РН20, РН21

	<p>11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.</p> <p>12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.</p> <p>13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.</p>				
2.	<p>Тема 2. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МОРСЬКИХ ПРОСТОРІВ, ПЕРЕБУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ В НИХ. Сучасна класифікація морських просторів. Правовий статус територіального моря. Правовий статус відкритого моря. Правовий статус архіпелажних вод. Правовий статус прилеглої зони. Правовий статус виключної економічної зони. Правовий статус внутрішніх морських вод. Правовий статус континентального шельфу. Правовий статус Міжнародного району морського дна. Правовий статус Арктики. Правовий статус Антарктики. Правовий статус міжнародних проток. Правовий статус міжнародних каналів. Правовий статус міжнародних рік. Правовий статус замкнених та напівзамкнених морів. Правовий статус заток. Правовий статус Азовського моря та Керченської протоки.</p> <p>Література:</p> <p>1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.</p> <p>2) Волік В. В., Куп'яна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.</p> <p>3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.</p> <p>4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.</p> <p>5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.</p> <p>6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.</p> <p>7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.</p> <p>8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і</p>	Визначити сучасну характеристику морських просторів. Охарактеризувати правовий статус різних видів морських просторів. Обговорити питання правового статусу Азовського моря та Керченської протоки.	2		РН7, РН14, РН16, РН20, РН21

	<p>аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.</p> <p>9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.</p> <p>10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.</p> <p>11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.</p> <p>12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.</p> <p>13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.</p>				
3.	<p>Тема 3. МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ ТА НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ В РОЗВИТКУ МОРСЬКОГО ПРАВА. Правовий статус Міжнародної морської організації: історія створення, основні напрямки діяльності та повноваження. Міжнародний орган з морського дна. Комісія з границь континентального шельфу. Міжурядова океанографічна комісія ЮНЕСКО. Міжнародна організація морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ). Дунайська комісія. Неурядові морські організації: визначення, статус.</p> <p>Література</p> <p>1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.</p> <p>2) Волік В. В., Кутяїна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.</p> <p>3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.</p> <p>4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.</p> <p>5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.</p> <p>6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.</p> <p>7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.</p> <p>8) Никиток М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никиток // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної</p>	Визначити важливість Міжнародних морських організацій. Проаналізувати діяльність та завдання окремих міжнародних організацій.	2	РН7, РН14, РН16, РН20, РН21	

	<p>наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.</p> <p>9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.</p> <p>10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.</p> <p>11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.</p> <p>12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.</p> <p>13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.</p>				
4.	<p>Тема 4. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ МОРЕПЛАВСТВА. Міжнародно-правова система забезпечення безпеки мореплавства: основні міжнародно-правові акти. Навігаційні правила забезпечення безпеки мореплавства. Технічні правила забезпечення безпеки мореплавства. Експлуатаційні правила забезпечення безпеки мореплавства. Піратство та тероризм на морі. Система забезпечення безпеки мореплавства в Україні. Лоцманське проведення. Система регулювання руху суден.</p> <p>Література</p> <p>1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.</p> <p>2) Волік В. В., Кутяна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.</p> <p>3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.</p> <p>4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.</p> <p>5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.</p> <p>6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.</p> <p>7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.</p> <p>8) Никиток М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никиток // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної</p>	Охарактеризувати значимість безпеки мореплавства. Проаналізувати основні правила безпеки мореплавства.	1		PH7, PH14, PH16, PH20, PH21

	<p>наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.</p> <p>9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.</p> <p>10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.</p> <p>11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.</p> <p>12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.</p> <p>13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.</p>				
5.	<p>Тема 5. ПРАВОВА ОХОРОНА МОРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА.</p> <p>Загальний стан проблеми запобігання забруднення моря з суден. Міжнародно-правове забезпечення запобігання забруднення моря з суден. Регіональні угоди в галузі захисту та збереження морського середовища. Національна правова база України щодо захисту, збереження та попередження забруднення морського середовища.</p> <p>Література:</p> <p>1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.</p> <p>2) Волік В. В., Куп'яна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13–15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542–546 p.</p> <p>3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7–8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28–33 p.</p> <p>4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.</p> <p>5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27–40.</p> <p>6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543–548.</p> <p>7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.</p> <p>8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф.</p>	Дослідити правовий інститут попередження забруднення морського середовища. Проаналізувати мирову практику запобігання забруднення моря з суден.	1		РН7, РН14, РН16, РН20, РН21

	<p>Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.</p> <p>9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.</p> <p>10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.</p> <p>11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.</p> <p>12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.</p> <p>13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.</p>				
6.	<p>Тема 6. ВИРШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПУБЛІЧНИХ МОРСЬКИХ СПОРІВ.</p> <p>Поняття міжнародного публічного морського спору. Арбітражні засоби вирішення міжнародних публічних морських спорів. Судові засоби вирішення міжнародних публічних морських спорів. Міжнародний трибунал з морського права.</p> <p>Література:</p> <p>1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.</p> <p>2) Волік В. В., Куп'яна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference "Modern science: innovations and prospects" (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.</p> <p>3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.</p> <p>4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.</p> <p>5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.</p> <p>6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.</p> <p>7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.</p> <p>8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.</p> <p>9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.</p> <p>10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства</p>	Навести альтернативи засобів вирішення міжнародних морських спорів. Проаналізувати інститут публічного морського спору, з урахуванням міжнародної практики.	2		PH7, PH14, PH16, PH20, PH21

	<p>1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.</p> <p>11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.</p> <p>12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47–52. – Ст. 349.</p> <p>13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.</p>				
7.	<p>Тема 7. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ. НАДЗВИЧАЙНІ МОРСЬКІ ПОДІЇ.</p> <p>Поняття морського страхування. Страховий поліс. Абандон. Загальна аварія. Поняття про загальну аварію. Поняття окремої (незагальної) аварії. Зіткнення суден. Відшкодування збитків від зіткнення суден. Затримання і арешт морських суден. Відшкодування збитків від забруднення морського середовища. Морські протести.</p> <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81. 2) Волік В. В., Куп'яна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13–15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542–546 p. 3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7–8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28–33 p. 4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с. 5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27–40. 6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543–548. 7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492. 8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306–307. 9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871. 10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952. 11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. 	Дослідити сучасний стан в сфері морського страхування. Обговорити європейські стандарти щодо відшкодування збитків при зіткненні суден.	1		RH7, RH14, RH16, RH20, RH21

	12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349. 13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.				
Разом:			10		

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота (поза аудиторні заняття)

№ з/п	Назва напрямку	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10	
2.	Підготовка до семінарських занять.	10	
3.	Виконання індивідуальних завдань (реферат тощо)	16	
4.	Підготовка до екзамену	18	
	Разом:	54	

Самостійна робота - вид поза аудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Під час самостійної роботи здобувач має опрацювати конспекти лекцій, матеріали, викладені в підручниках, навчальних посібниках, джерела міжнародного і національного права України та зарубіжних країн, судову практику відповідно до тем навчальної дисципліни. Також важливе значення має робота з науково-практичними коментарями, монографіями, науковими статтями, іншою науковою і навчально-методичною літературою, рекомендованою викладачем. Методичні матеріали повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в науковій бібліотеці університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів.

Формами самостійної роботи студентів є:

- письмове виконання домашніх завдань;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять;
- попередня проробка лекційного матеріалу;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- розробка кейсів;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- написання рефератів, доповідей та їх презентація;
- підготовка та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;
- участь у студентських науково-практичних конференціях;
- складання бібліографії за відповідною темою;
- узагальнення судової практики;

- коментування джерел міжнародного права, а також національного права України та зарубіжних країн;
- інші форми роботи.

Вибір здобувачем видів самостійної роботи здійснюється за його власними інтересами та узгоджується з викладачем, який забезпечує організацію, контроль та оцінку якості виконання відповідної роботи.

Навчальний матеріал, який згідно із робочим навчальним планом має бути засвоєний студентами в процесі самостійної роботи, вноситься в суму балів поточного контролю разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання до модуля 1.

Підготувати реферат (есе, доповідь для обговорення) на одну з наступних тем:

- 1) Правовий режим Суецького каналу.
- 2) Правовий режим Кільського каналу.
- 3) Правовий режим Панамського каналу.
- 4) Міжнародно-правовий режим міжнародних рік.
- 5) Поняття міжнародних рік.
- 6) Міжнародно-правовий режим замкнених та напівзамкнених морів.
- 7) Правовий режим заток.
- 8) Загальна характеристика правового статусу ООН,
- 9) Правовий статус Ради Безпеки ООН та її роль у підтриманні міжнародного миру та безпеки, у тому числі на морі.
- 10) Правовий статус Міжнародної морської організації: історія створення, основні напрямки діяльності та повноваження, структура.
- 11) Міжнародний орган з морського дна: правовий статус, структура та основні повноваження.
- 12) Комісія з питань континентального шельфу: правовий статус, структура та основні повноваження.
- 13) Міжурядова океанографічна комісія ЮНЕСКО: історія створення, структура, основні повноваження.
- 14) Міжнародна організація морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ): історія створення, структура, основні повноваження.
- 15) Неурядові морські організації: визначення, статус, співробітництво з міжурядовими організаціями.
- 16) Міжнародний Морський Комітет: історія створення, структура, основні повноваження.
- 17) Балтійська та міжнародна морська організація: історія створення, структура, основні повноваження.
- 18) Міжнародна асоціація незалежних власників танкерів: історія створення, структура, основні повноваження.
- 19) Міжнародна асоціація з координації перевантажувальних операцій: історія створення, структура, основні повноваження.
- 20) Міжнародна асоціація суднових постачальників: історія створення, структура, основні повноваження.
- 21) Міжнародно-правова система забезпечення безпеки мореплавства.
- 22) Основні міжнародно-правові акти, що стосуються безпеки мореплавства: загальна характеристика.
- 23) Навігаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Конвенції ООН з морського права 1982 р. та Міжнародних правил із запобігання зіткненню суден 1972 р.).
- 24) Технічні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 р. стосовно конструкції суден, Конвенції про вантажну марку 1966 р.).
- 25) Експлуатаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978/1995 р.р.,
- 26) Конвенції про мінімальні норми на торговельних судах 1976 р.).
- 27) Принципи та порядок роботи систем ІНМАРСАТ та КОСПАС-САРСАТ.
- 28) Система забезпечення безпеки мореплавства в Україні.
- 29) Нормативно-правова база забезпечення безпеки мореплавства в Україні.
- 30) Норми Кодексу торговельного мореплавства України про забезпечення безпеки мореплавства.

- 31) Підзаконні акти про забезпечення безпеки мореплавства.
- 32) Організаційне забезпечення безпеки мореплавства в Україні.
- 33) Система управління безпекою мореплавства.
- 34) Система органів із забезпечення безпеки мореплавства в Україні.

Здобувачу вищої освіти надається право самостійно сформулювати бажану тему реферату (есе) та погодивши тему з викладачем, підготувати та виступити з рефератом (есе).

Виходячи зі змісту модуля 1 здобувачам вищої освіти скласти тести для відповіді іншим студентам, та під час перевірки вірності відповідей обговорити правильність чи невірність постановки того чи іншого тестового завдання та вірність/невірність відповіді.

Виходячи зі змісту модуля 1 здобувачам вищої освіти розподілитися по невеличким групам та скласти кейсові завдання для подальшого вивчення ситуацій в аудиторії, розібратися в сутності проблеми, запропонувати можливі рішення та вибрати найкраще із них.

Підготувати портфоліо виступу на семінарі, участі в науково-дослідній діяльності, яким показати успішність і доказати прогрес дослідницької і творчої діяльності.

9. Методи навчання та контролю

Основна мета підвищення якості навчання: переведення студентів із пасивного навчання до активної участі та доповнити традиційну «накопичувальну» освіту «проблемно-визначальною» освітою. Важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

В процесі навчання використовуються такі **методи навчання**:

✓ лекція, лекція-дискусія з використанням мультимедійних презентацій за допомоги мультимедіа засобів;

✓ проведення семінарських (практичних) занять з використанням активних форм навчання (тренінги, ділові та імітаційні ігри, інтерактивні методи: «Мозковий штурм», «Обговорення», «Робота над помилками», «Вимушені дебати з протилежними думками», «Експертна оцінка есе сусіда по партії», «Кросворд» і т.д.);

✓ надання інформаційних джерел (наукової літератури, нормативно - правових актів, поглядів науковців) для самостійного опрацювання за визначеною тематикою;

✓ самостійне виконання студентами завдань (самостійна робота) у вигляді аналітичних доповідей, проектів рішень, експертних висновків, рефератів, доповідей для обговорення, есе тощо.

Методами контролю в межах дисципліни є: усне та письмове опитування; перевірка виконаних самостійних завдань; оцінювання активності та знань під час участі у семінарських заняттях з використанням активних форм навчання; тестовий контроль, поточний контроль.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.

Питання до екзамену

1. Значення Світового океану в умовах економічного розвитку, подолання світової економічної кризи та глобалізації.
2. Етапи кодифікації та розвитку морського права.
3. Поняття морського права.
4. Предмет морського права.
5. Основні принципи морського права.
6. Джерела морського права.

7. Конвенція ООН з морського права 1982 р та її значення для світового співтовариства.
8. Структура морського права.
9. Сучасна класифікація морських просторів.
10. Міжнародно-правовий стан територіального моря.
11. Міжнародно-правовий стан відкритого моря, юрисдикція у відкритому морі.
12. Міжнародно-правовий стан прилеглої та виключної економічної зони.
13. Правовий стан внутрішніх морських вод.
14. Міжнародно-правовий стан морських портів, суден та їхніх екіпажів в іноземних морських портах (характеристика двосторонніх угод про торговельне мореплавство).
15. Міжнародно-правовий статус континентального шельфу.
16. Правовий статус Комісії з меж континентального шельфу.
17. Спірні аспекти розмежування континентального шельфу (Україна- Румунія та ін.).
18. Правовий стан архіпелажних вод.
19. Поняття та визначення піратства, боротьба з піратством.
20. Правовий стан Арктики.
21. Правовий стан Антарктики.
22. Правовий стан Міжнародного району морського дна.
23. Міжнародно-правовий режим міжнародних водних шляхів: основні міжнародні та національні нормативно-правові акти.
24. Поняття міжнародних проток.
25. Правовий режим Чорноморських проток.
26. Правовий режим Балтійських проток.
27. Правовий режим Азовського моря та Керченської протоки.
28. Міжнародно-правовий режим міжнародних каналів.
29. Поняття міжнародних каналів.
30. Правовий режим Суецького каналу.
31. Правовий режим Кільського каналу.
32. Правовий режим Панамського каналу.
33. Міжнародно-правовий режим міжнародних рік.
34. Поняття міжнародних рік.
35. Міжнародно-правовий режим замкнених та напівзамкнених морів.
36. Правовий режим заток.
37. Загальна характеристика правового статусу ООН, Правовий статус Ради Безпеки ООН та її роль у підтриманні міжнародного миру та безпеки, у тому числі на морі.
38. Правовий статус Міжнародної морської організації: історія створення, основні напрямки діяльності та повноваження, структура.
39. Міжнародний орган з морського дна: правовий статус, структура та основні повноваження.
40. Комісія з питань континентального шельфу: правовий статус, структура та основні повноваження.
41. Міжурядова океанографічна комісія ЮНЕСКО: історія створення, структура, основні повноваження.
42. Міжнародна організація морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ): історія створення, структура, основні повноваження.
43. Неурядові морські організації: визначення, статус, співробітництво з міжурядовими організаціями.
44. Міжнародний Морський Комітет: історія створення, структура, основні повноваження.
45. Балтійська та міжнародна морська організація: історія створення, структура, основні повноваження.
46. Міжнародна асоціація незалежних власників танкерів: історія створення, структура, основні повноваження.
47. Міжнародна асоціація з координації перевантажувальних операцій: історія створення, структура, основні повноваження.

48. Міжнародна асоціація суднових постачальників: історія створення, структура, основні повноваження.
49. Міжнародно-правова система забезпечення безпеки мореплавства.
50. Основні міжнародно-правові акти, що стосуються безпеки мореплавства: загальна характеристика.
51. Навігаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Конвенції ООН з морського права 1982 р. та Міжнародних правил із запобігання зіткненню суден 1972 р.).
52. Технічні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 р. стосовно конструкції суден, Конвенції про вантажну марку 1966 р.).
53. Експлуатаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978/1995 р.р., Конвенції про мінімальні норми на торговельних суднах 1976 р.).
54. Принципи та порядок роботи систем ІНМАРСАТ та КОСПАС-САРСАТ.
55. Система забезпечення безпеки мореплавства в Україні.
56. Нормативно-правова база забезпечення безпеки мореплавства в Україні.
57. Норми Кодексу торговельного мореплавства України про забезпечення безпеки мореплавства.
58. Підзаконні акти про забезпечення безпеки мореплавства.
59. Організаційне забезпечення безпеки мореплавства в Україні.
60. Система управління безпекою мореплавства.
61. Система органів із забезпечення безпеки мореплавства в Україні.
62. Лоцманське проведення.
63. Історія зародження та становлення лоцманської служби.
64. Міжнародно-правова регламентація діяльності лоцманів.
65. Визначення понять «лоцман», «лоцманське проведення».
66. Правовий статус лоцманів в Україні.
67. Порядок стягнення лоцманського збору.
68. Поняття міжнародного морського права як галузі міжнародного публічного права, його предмет і метод.
69. Характерні риси міжнародного морського права та його особливості. Характеристика умов виникнення та розвитку міжнародного морського права.
70. Історія становлення сучасного міжнародного морського права.
71. Джерела міжнародного морського права (основні та допоміжні).
72. Конвенції з морського права 1958 р. (про відкрите море; про територіальне море і прилеглу зону; про континентальний шельф; про рибальство й охорону живих ресурсів відкритого моря).
73. Конвенція ООН з морського права 1982 р.
74. Принципи міжнародного морського права.
75. Загальна характеристика та особливості дії норм міжнародного морського права у просторі.
76. Класифікація морських просторів, що знаходяться в межах території держави.
77. Правовий режим внутрішніх морських вод.
78. Правове регулювання статусу міжнародних морських каналів.
79. Територіальне море (територіальні води) як об'єкт регулювання міжнародного морського права.
80. Архіпелажні води – визначення характеристика і міжнародно-правовий статус.
81. Міжнародно-правовий режим закритих (замкнених) та напівзакритих (напівзамкнених) морів.
82. Загальна характеристика, особливості та класифікація морських просторів, що знаходяться за межами території держави.

83. Міжнародно-правовий режим відкритого моря.
84. Міжнародно-правове регулювання міжнародного району морського дна.
85. Прилегла зона – поняття, ознаки, різновиди та особливості міжнародно-правового статусу.
86. Правовий режим виключної економічної зони – ВЕЗ, роль міжнародного морського права у його встановленні.
87. Поняття, ознаки та особливості міжнародно-правового регулювання континентального шельфу.
88. Правове регулювання проливів, що використовуються для міжнародного судноплавства.
89. Арктика як об'єкт міжнародно-правового регулювання.
90. Історія становлення сучасного міжнародно-правового статусу Арктики в міжнародно-правовій доктрині і практиці.
91. Загальний режим використання Арктичних морських просторів.
92. Спеціальний режим використання Арктичних морських просторів.
93. Антарктика як об'єкт міжнародно-правового регулювання.
94. Історія становлення сучасного міжнародно-правового статусу Антарктики.
95. Організаційно-правові механізми міжнародного регулювання статусу Антарктики.
96. Актуальні проблеми сучасного правового статусу Антарктики і шляхи їхнього вирішення.
97. Поняття морських об'єктів у міжнародно-правовій доктрині і практиці, їхня класифікація.
98. Міжнародно-правовий зміст поняття «морське судно».
99. Категорії суден у міжнародному праві та їхній статус.
100. Міжнародно-правовий статус штучно створених конструкцій і обладнання, що виставляється в морі і на морському дні.
101. Права і обов'язки суб'єктів міжнародного морського права щодо спорудження і експлуатації штучно створених конструкцій і обладнання, що виставляється в морі і на морському дні.
102. Міжнародно-правовий статус затонулих об'єктів. Особливості правового статусу затонулих військових об'єктів.
103. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного морського права, поняття, класифікація, роль у реалізації міжнародних морських відносин.
104. Міжурядові міжнародні морські організації система, особливості правового статусу, роль у реалізації міжнародних морських відносин.
105. Міжнародна морська організація.
106. Міжнародний орган з морського дна.
107. Комісія з меж континентального шельфу.
108. Міжурядова океанографічна комісія ЮНЕСКО.
109. Комітет по судноплавству ЮНКТАД.
110. Міжнародна організація морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ).
111. Неурядові морські організації у сфері міжнародних морських відносин, система, особливості правового статусу, роль у реалізації міжнародних морських відносин.
112. Поняття міжнародного публічного морського спору.
113. Сфери виникнення публічних міжнародних морських спорів.
114. Міжнародно-правові механізми розв'язання міжнародних морських спорів – поняття, ознаки, різновиди, класифікація.
115. Дипломатичні засоби вирішення міжнародних публічних морських спорів.
116. Арбітражні засоби вирішення міжнародних публічних морських спорів.
117. Судові засоби вирішення міжнародних публічних морських спорів.

118. Особливості розгляду міжнародних публічних морських спорів у Міжнародному Суді ООН.
119. Особливості розгляду міжнародних публічних морських спорів у Міжнародному трибуналі з морського права.
120. Особливості розгляду міжнародних публічних морських спорів у Загальному Арбітражі.
121. Особливості розгляду міжнародних публічних морських спорів у Спеціальних Арбітражах.
122. Безпека мореплавства як об'єкт регулювання міжнародного морського права.
123. Міжнародно-правова система забезпечення безпеки мореплавства: основні міжнародно-правові акти.
124. Навігаційні правила забезпечення безпеки мореплавства.
125. Технічні правила забезпечення безпеки мореплавства.
126. Експлуатаційні правила забезпечення безпеки мореплавства.
127. Піратство і тероризм на морі, як форми зазіхання на безпеку мореплавства.
128. Міжнародно-правове регулювання попередження та протидії актам піратства і тероризму на морі.
129. Міжнародно-правовий режим морських природних ресурсів.
130. Основні принципи міжнародно-правового механізму охорони навколишнього середовища.
131. Загальний стан проблеми запобігання забрудненню моря з суден.
132. Класифікація морських просторів за ступенем стійкості до забруднення з суден.
133. Міжнародно-правове забезпечення запобігання забрудненню моря з суден.
134. Регіональні угоди в галузі захисту та збереження морського середовища.
135. Морські наукові дослідження як об'єкт міжнародно-правового регулювання: поняття, ознаки, класифікація.
136. Основні напрямки сучасних морських наукових досліджень.
137. Правові основи організації та проведення морських наукових досліджень.
138. Міжнародно-правове регулювання морських наукових досліджень у виключній економічній зоні.
139. Міжнародно-правове регулювання морських наукових досліджень на континентальному шельфі.
140. Міжнародно-правове регулювання розробки і передачі морських технологій.
141. Злочинність на морі як об'єкт міжнародно-правової протидії.
142. Міжнародно-правова протидія піратству і озброєному розбою проти морських суден та інших морських об'єктів.
143. Міжнародно-правова протидія торгівлі людьми.
144. Міжнародно-правова протидія незаконному обігу наркотичних засобів і психотропних речовин.
145. Міжнародно-правова протидія несанкціонованому мовленню з відкритого моря.
146. Міжнародно-правова протидія розриву або пошкодженню підводних кабелів чи трубопроводів.
147. Поняття військово-морського права.
148. Міжнародні угоди у сфері забезпечення універсальної та регіональної колективної морської безпеки.
149. Право на застосування сили на морі.
150. Правове регулювання ведення військових операцій на морі. Зони ведення військових дій на морі.
151. Правовий статус бойових засобів та об'єктів нападу у міжнародному праві.
152. Форми озброєної боротьби на морі.
153. Правове регулювання військово-морської діяльності в мирний час.

154. Попередження інцидентів і небезпечної військово-морської діяльності.
155. Військово-морські операції невоєнного характеру.
156. Морські миротворчі операції.

11. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язав більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно розв'язав окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обгрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обгрунтована, однак містить неточності.
3	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення	1
2	достовірність та актуальність матеріалу	1
3	наявність ґрунтовних висновків	1
4	наявність списку літературних джерел	1
5	грамотна і аргументована презентація матеріалу	1
Усього		5

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Денна Форма

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Тема 1. Поняття, предмет, принципи та джерела морського права			
лекційні	2	0,07	2
практичні	2	0,07	2
Тема 2. Міжнародно-правовий режим морських просторів, перебування та діяльності в них			
лекційні	2	0,07	2
практичні	2	0,07	2
Тема 3. Міжнародні міжурядові та неурядові організації та їх роль в розвитку морського права			
лекційні	2	0,07	2
практичні	2	0,07	2
Тема 4. Міжнародно-правове регулювання безпеки мореплавства			
лекційні	1	0,03	1
практичні	1	0,03	1
Тема 5. Правова охорона морського середовища			
лекційні	1	0,03	1
практичні	1	0,03	1
Тема 6. Вирішення міжнародних публічних морських спорів			
лекційні	1	0,03	1
практичні	1	0,03	1
Тема 7. Морське страхування, надзвичайні морські події.			
лекційні	1	0,03	1
практичні	1	0,03	1
ІНДЗ	16	0,53	18
Самостійна робота	54	1,80	60
Підсумок	90	3	100,00

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet, Zoom.

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1) Волік В.В. Щодо питання розмежування видів транспортних послуг. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2–3 бер. 2018 р. Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 76–81.

2) Волік В. В., Кутяна Д. О. Сформовані джерела транспортного права України як передумова для кодифікації з імплементацією до європейських стандартів. The 15th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (November 13-15, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 542-546 p.

3) Volik V., Karatumanova A. Місце міжнародного транспортного права в системі міжнародного адміністративного права. The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7-8, 2022) Primedia E-launch LLC, USA, Washington. 2022. 28-33 p.

4) Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України: теоретичні аспекти / Демиденко В.В. – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 104 с.

5) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.

6) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.

7) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.

8) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.

- 9) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 10) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 11) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 12) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 13) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.
- 14) Кузнецов С.О. Сфера дії адміністративної юрисдикції України у відкритому морі / С.О. Кузнецов // Митна справа. – 2003. – № 4. – С.27-40.
- 15) Шемякін О.М. Проблеми державної реєстрації морських торговельних суден у сучасному міжнародному морському праві / О.М. Шемякін // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С. 543-548.

Додаткова література

- 1) Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 492.
- 2) Никитюк М.В. Історія виникнення реєстрації морських суден в зарубіжних країнах / М.В. Никитюк // Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д-р юрид. наук проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – С. 306-307.
- 3) Abraham G. Das Seerecht. – W.Berlin, 1960.
- 4) Edward E.J. Shipbrokers and the Law. – Glasgow, 1957. -P. 143-144.
- 5) Fairplay Book of International Organization. Fairplay Publication. – London, 1990.
- 6) Federation of National Association of Shipbrokers and Agents: Objects and Rules. – London: Baltic Exchange Chambers, 1969.
- 7) Osboran P.G. A Concise Law of Dictionary. – L., 1964.
- 8) Restatement of the Law of Contract. – American Law Institute, 1932.
- 9) Revue de Droit Maritime compare (R. D. M. C). – 1936. – Т. 33.
- 10) Sibert M. Traite de droit international public., 1951, т. 1, р. 739.
- 11) Stoljar S.J. The Law of Agency. – L., 1961. – P. 20-29, 88-105.
- 12) Svensk forfattningssamling. – 1934. – № 119. – § 1, 2, 4, 7.
- 13) The Shipbroker // The Journal of the Institute of Chartered Shipbrokers.– London, 1949.– Vol.XIV.– P.42.
- 14) Voitovich S.A. Normative Acts of International Economic
- 15) Organization in International Law-Making // The Journal of World Trade.-1990.-Vol.24.
- 16) Wustendorfer. Das Schiffahrtsrecht (Handbuch des gesamten Handelsrechts). – Ehrenberg, 1923. – В. VII. -Т. 2.
- 17) Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 871.
- 18) Конвенція про режим судноплавства на Дунаї 1948 р. // Офіційний вісник України. – 2005. – № 21. – Ст. 1178.
- 19) Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – Книга 1. – Ст. 832.
- 20) Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 2. – Ст. 952.
- 21) Конституція України: Прийнята п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

- 22) Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47 – 52. – Ст. 349.
- 23) Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
- 24) Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

Інтернет-ресурси:

- 1) Департамент ООН з морських питань і морського права – <http://www.un.org/Depts/los/index.htm>
- 2) База даних договорів ООН – <http://untreaty.un.org> розділ «Морське право».
- 3) Міжнародний морський трибунал – www.itlos.org
- 4) Комісія з меж континентального шельфа – www.un.org/Depts/los/clcs_new/clcs_home.htm
- 5) Міжнародний орган з морського дна – www.isa.org.jm
- 6) Журнал міжнародного права и міжнародних відносин – <http://evolutio.info/> Вісник Верховного Суду України : сайт. URL: [https://www.viaduk.net/-clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906](https://www.viaduk.net/-clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906).
- 7) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 8) Council of Europe / HELP online platform : сайт. URL: <http://help.elearning.-ext.coe.int/?lang=ru>
- 9) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 10) Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk>

15. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності: <https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGialYkIlgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

Ресурси:

<https://prometheus.org.ua/> - Prometheus – Найкращі онлайн-курси України та світу

<https://www.ed-era.com/> - EdEra – студія онлайн-освіти

<https://www.prostir.ua/> - Громадський простір

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Міжнародне морське право
Освітня програма	Міжнародне право
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Кафедра права
Викладач ПШБ, посада	Волік Вячеслав Вікторович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права МДУ
Електронна адреса викладача	v.volik@mu.edu.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	Онлайн консультування Viber, Telegram, WhatsApp
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК1,ЗК2,ЗК3,ЗК5,ЗК9 СК9,СК11,СК13,СК14 РН7,РН14,РН16,РН20,РН21

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/ кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
I-й	90/3	10	10	Реферат (есе, доповідь для обговорення), тест, кейсові завдання, портфоліо	Залік

Завідувач кафедри _____

Вікторія ГРИГОР'ЄВА

Гарант ОП _____

Вікторія ГРИГОР'ЄВА